

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

LÀNH NGỌC TÚ

NGHIÊN CỨU HOẠT ĐỘNG SINH KẾ
NHẪM PHÁT TRIỂN SẢN XUẤT NÔNG NGHIỆP
TẠI XÃ XUÂN TRẠCH HUYỆN BỐ TRẠCH
TỈNH QUẢNG BÌNH

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC NÔNG NGHIỆP

Thái Nguyên, 2013

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

LÀNH NGỌC TÚ

NGHIÊN CỨU HOẠT ĐỘNG SINH KẾ
NHẪM PHÁT TRIỂN SẢN XUẤT NÔNG NGHIỆP
TẠI XÃ XUÂN TRẠCH HUYỆN BỐ TRẠCH
TỈNH QUẢNG BÌNH

Chuyên ngành: Phát triển nông thôn

Mã số: 60 62 01 16

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC NÔNG NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS DƯƠNG VĂN SƠN

Thái Nguyên, 2013

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành bản đề tài này ngoài sự cố gắng, sự nỗ lực của bản thân, tôi luôn nhận được sự giúp đỡ tận tình của nhiều cá nhân và tập thể.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến PGS.TS Dương Văn Sơn, người đã tận tình chỉ bảo, hướng dẫn giúp đỡ tôi thực hiện và hoàn thành đề tài này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu, Phòng Quản lý đào tạo sau đại học, phòng ban của Trường Đại học Nông lâm đã tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu tại trường.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ nhiệt tình của UBND xã Xuân Trạch huyện Bố Trạch tỉnh Quảng Bình và đặc biệt là Trường Đại học Nông lâm nơi tôi đang công tác đã tạo mọi điều kiện giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và viết luận văn tốt nghiệp này.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến bà con nông dân các xã Xuân Trạch những người đã giúp tôi trong quá trình thực hiện luận văn.

Tôi xin cảm ơn sự động viên, giúp đỡ của bạn bè, đồng nghiệp và gia đình đã chia sẻ những khó khăn và động viên tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc đối với mọi sự giúp đỡ quý báu đó.

Tác giả luận văn

Lành Ngọc Tú

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn "*Nghiên cứu hoạt động sinh kế nhằm phát triển sản xuất nông nghiệp tại xã Xuân Trạch - huyện Bố Trạch - tỉnh Quảng Bình*" là công trình nghiên cứu của cá nhân tôi. Đề tài hoàn toàn trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào. Các thông tin sử dụng trong đề tài đã được chỉ rõ nguồn gốc, các tài liệu tham khảo được trích dẫn đầy đủ, mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn.

Tác giả luận văn

Lành Ngọc Tú

DANH MỤC CÁC BẢNG

	Trang
Bảng 2.1. Các thôn lựa chọn trong tổng số các thôn của xã Xuân Trạch.....	27
Bảng 2.2: Số hộ điều tra tại 4 thôn xã Xuân Trạch.....	29
.....	36
Bảng 3.2 Thông tin chung về chủ hộ được điều tra.....	40
Bảng 3.3 Thông tin các hộ điều tra theo thôn và nhóm hộ.....	41
Bảng 3.4 Diện tích đất canh tác theo thôn và nhóm hộ.....	42
Bảng 3.5 Diện tích đất rừng theo thôn và nhóm hộ.....	43
Bảng 3.6 Diện tích đất thuê mướn trong 12 tháng qua theo thôn và nhóm hộ.....	44
Bảng 3.7	45
.....	46
.....	47
Bảng 3.10 Diện tích cây trồng chính (m ² /hộ trồng) qua 2 năm.....	47
.....	49
.....	50
.....	50
.....	51
Bảng 3.15 Cơ cấu thu nhập từ nông nghiệp trong tổng thu nhập của hộ nông dân.....	53
Bảng 3.16 Cơ cấu thu nhập từ phi nông nghiệp trong tổng thu nhập của hộ nông dân.....	54
Bảng 3.17 Cơ cấu thu nhập từ trồng trọt trong tổng thu nhập nông nghiệp của hộ nông dân.....	57
Bảng 3.18 Số hộ trồng và thu nhập trung bình từ cây trồng.....	58
Bảng 3.19 Cơ cấu thu nhập từ chăn nuôi trong tổng thu nhập nông nghiệp của hộ nông dân.....	59
Bảng 3.20 Số hộ nuôi và bình quân số đầu vật nuôi.....	61
Bảng 3.21 Tỷ lệ giành toàn bộ thời gian cho nông nghiệp của thành viên gia đình trong một năm.....	64
Bảng 3.22 Tỷ lệ giành một phần thời gian cho nông nghiệp của thành viên gia đình trong một năm.....	66
Bảng 3.23 Tỷ lệ giành toàn bộ thời gian cho phi nông nghiệp của thành viên gia đình trong một năm.....	67
Bảng 3.24 Tỷ lệ giành một phần thời gian cho phi nông nghiệp của thành viên gia đình trong một năm.....	68

DANH MỤC CÁC HÌNH

	Trang
Hình 2.1 Khung sinh kế bền vững	10
Hình 2.2 Tài sản của người dân	12
Hình 3.1 Bản đồ vị trí địa lý xã Xuân Trạch	31
	33
Hình 3.3 Sinh kế chăn nuôi một số vật nuôi chính theo nhóm kinh tế hộ	51

DANH MỤC CÁC TỪ, CỤM TỪ VIẾT TẮT

3PAD:	Dự án Quan hệ Đối tác vì Người nghèo trong phát triển Nông Lâm nghiệp tỉnh Bắc Kạn
4FGF:	Dự án lương thực, thức ăn chăn nuôi, nhiên liệu và sợi cho tương lai xanh tươi hơn
CIAT:	
CIP:	Trung tâm Khoai tây Quốc tế
DFID:	Vụ Phát triển Quốc tế Anh
DPPR:	Dự án Phân cấp Giảm nghèo tỉnh Quảng Bình
IFAD:	
PRA:	Đánh giá nông thôn có sự tham gia
PTD:	Phát triển Kỹ thuật có sự tham gia
UBND:	Ủy ban nhân dân

MỤC LỤC

	Trang
Mở đầu.....	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1

2. Mục tiêu của đề tài.....	3
2.1 Mục tiêu chung.....	3
2.2 Mục tiêu cụ thể.....	3
3. Ý nghĩa của luận văn.....	3
.....	3
3.2 Ý nghĩa trong thực tiễn.....	4
Chương 1. Tổng quan tài liệu.....	5
1.1 Cơ sở lý luận.....	5
1.1.1 Nông nghiệp.....	5
1.1.2 Hộ gia đình, nông hộ và thu nhập của nông hộ.....	6
1.1.3 Sinh kế.....	9
.....	9
.....	9
2.2 Cơ sở thực tiễn.....	15
1.2.1 Giới thiệu về dự án 4FGF.....	15
1.2.2. Tình hình nghiên cứu về sinh kế.....	19
1.2.2.1. Các quan điểm về sinh kế.....	19
1.2.2.2. Một số nghiên cứu về sinh kế.....	20
Chương 2 Đối tượng, nội dung và phương pháp nghiên cứu.....	23
2.1 Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	23
2.1.1 Đối tượng nghiên cứu.....	23
2.1.2 Phạm vi nghiên cứu.....	23
2.2 Câu hỏi và giả thiết nghiên cứu.....	24
2.2.1 Câu hỏi nghiên cứu.....	24
2.3 Nội dung nghiên cứu.....	24
2.3.1 Đánh giá điều kiện tự nhiên kinh tế, xã hội của xã Xuân Trạch (huyện Bố Trạch, tỉnh Quảng Bình).....	25

2.3.2 Phân tích thực trạng	ế nông nghiệp của người dân địa phương	25
2.3.3 Nghiên cứu cơ cấu thu nhập sinh kế từ các hoạt động sinh kế của người dân địa phương.....		25
2.3.4 Phân tích thời gian giành cho các hoạt động sinh kế của người dân địa phương.....		25
2.3.5 Đề xuất các giải pháp phát triển sinh kế, thúc đẩy sản xuất nông nghiệp cho cộng đồng địa phương.....		26
2.4 Phương pháp nghiên cứu.....		26
2.4.1 Phương pháp thu thập số liệu.....		26
2.4.1.1 Thu thập số liệu thứ cấp.....		26
2.4.1.2 Thu thập số liệu sơ cấp.....		27
2.4.2. Phương pháp xử lý phân tích số liệu.....		30
Chương 3 Kết quả nghiên cứu.....		31
3.1 Đánh giá điều kiện tự nhiên, kinh tế, xã hội của xã Xuân Trạch.....		31
3.1.1 Điều kiện tự nhiên.....		31
3.1.2 Điều kiện kinh tế, xã hội.....		34
3.2 Thực trạng hoạt động sinh kế của người dân tại địa bàn nghiên cứu.....		40
3.2.1 Một số thông tin chung về nông hộ tại địa bàn nghiên cứu.....		40
3.2.2 Diện tích các loại đất: đất canh tác, rừng và đất rừng.....		42
3.2.3 Các cây trồng chính của nông hộ tại địa bàn nghiên cứu.....		45
3.2.4 Các vật nuôi chính của nông hộ tại địa bàn nghiên cứu.....		49
3.3 Cơ cấu thu nhập từ các hoạt động sinh kế của người dân địa phương.....		52
3.3.1 Thu nhập về nông nghiệp và phi nông nghiệp.....		53
3.3.2 Cơ cấu thu nhập từ trồng trọt và chăn nuôi.....		56
3.4 Thời gian giành cho các hoạt động sinh kế của người dân địa phương.....		63
3.4.1 Thời gian giành toàn bộ thời gian cho nông nghiệp của người dân địa		

phương.....	63
3.4.2 Thời gian giành một phần thời gian cho nông nghiệp của người dân địa phương.....	66
3.4.3 Thời gian giành toàn bộ thời gian cho phi nông nghiệp của người dân địa phương.....	67
3.4.4 Thời gian giành một phần thời gian cho phi nông nghiệp của người dân địa phương.....	68
3.5 Đề xuất giải pháp sinh kế bền vững nhằm nâng cao đời sống người dân địa phương.....	70
3.5.1. Giải pháp chung.....	70
3.5.2 Giải pháp cụ thể để phát triển sinh kế đối với xã Xuân Trạch.....	71
Kết luận.....	74
Khuyến nghị.....	75
Tài liệu tham khảo.....	77